

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

SEIMO KONTROLIERIAUS INICIATYVA ATLIKTO TYRIMO DĖL PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ, SPRENDŽIANT KLAUSIMUS, SUSIJUSIUS SU NAUJŲ ŽEMĖS SKLYPŲ FORMAVIMU NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMUI, PAŽYMA

2020 m. gruodžio 15 d. Nr. 4D-2020/2-1478
Vilnius

TYRIMO PAGRINDAS

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2019 m. vasario 21 d. pradėjo tyrimą savo iniciatyva dėl Palangos miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų, galimai netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su naujų žemės sklypų formavimu nuosavybės teisių atkūrimui.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje 2019 m. kovo 13 d. buvo organizuotas pasitarimas dėl žemės reformos eigos, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsipareigojimą užbaigti žemės grąžinimo procesą Vyriausybės programoje nustatytais terminais.

3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – ŽŪM) 2018 m. gruodžio 11 d. rašte Nr. 2D-4078(12.146E) (gautas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2019 m. sausio 16 d. raštu Nr. S-133, kviečiant dalyvauti pasitarime dėl žemės reformos eigos) buvo nurodyta:

„[...]

Miestuose nuosavybės teises liko atkurti 6131 piliečiui į 3403 žemę.

Iš 103 miestų nuosavybės teisės į žemę atkurtos piliečiams 50-yje miestų, o 33 miestuose nuosavybės teises į žemę liko atkurti tik iki 10 pretendentų. Sudėtingesnė situacija yra Vilniaus mieste, kur atkurtos nuosavybės teisės tik 56,42 proc. piliečių, pateikusių prašymus, o liko atkurti nuosavybės teises 3508 piliečiams į 2284,73 ha plotą, [...], **Palangoje – 84,83 proc., liko atkurti – 898 piliečiams į 480,11 ha plotą.**

[...]

Pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies nuostatas, savivaldybės administracijos direktorius iki 2019 m. sausio 1 d. privalo miesto teritorijose, kuriose numatyta formuoti perduodamus neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti, organizuoti žemės valdos projektų ar teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir juos patvirtinti.

Vadovaujantis šiomis teisės akto nuostatomis, konstatuotina, kad nuosavybės teisių atkūrimo procesas miestuose iš esmės priklauso ne tik nuo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT), kaip institucijos, priimančios sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo, bet ir nuo tinkamo savivaldybių administracijų kompetencijai priskirtų darbų

atlikimo, tai yra nuo laiku NŽT pateiktos suformuotų (suplanuotų) naujų žemės sklypų suformavimo dokumentacijos, reikalingos sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimui.

[...] Didžiuosiuose šalies miestuose pagrindinės problemos yra: gražinamos perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų trūkumas (Vilniaus miesto ir **Palangos miesto savivaldybių administracijos vis dar vangiai formuoja (planuoja) naujus žemės sklypus); laisvos (neužstatytos) žemės, kurioje būtų galima projektuoti (planuoti) naujus žemės sklypus, trūkumas [...].**

Lietuvos Respublikos Seimas 2018 m. lapkričio 8 d. priėmė Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (toliau vadinama – Atkūrimo įstatymas) pakeitimo įstatymą, kuriame numatyta piliečiams, kuriems nuosavybės teisių atkurti į žemę nėra galimybių dėl jų pačių neveikimo, nuosavybės teises atkurti, atlyginant pinigais. [...].

Įsigaliojus įstatymui, NŽT nuo 2019 m. sausio 1 d. turės teisinį pagrindą piliečiams, kurie kviečiami rinktis naujų žemės sklypų miestuose nurodytu laiku neatvyksta rinktis arba atvykę per vieną mėnesį nuo kvietime nurodytos datos nepasirenka žemės sklypų, arba jiems naujų žemės sklypų perduoti neatlygintinai nuosavybėn nėra galimybių dėl laisvos žemės fondo žemės šiame mieste trūkumo, naujų žemės sklypų nepasirinkusiems ar (ir) jiems naujų žemės sklypų perduoti neatlygintinai nuosavybėn nėra galimybių dėl laisvos žemės fondo žemės šiame mieste trūkumo, nuosavybės teises atkurti atlyginant pinigais. [...].“

4. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje 2019 m. kovo 13 d. vykusio pasitarimo dėl žemės reformos eigos metu ŽŪM pateiktus duomenis, Palangos mieste perduotinų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų poreikis buvo 17.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

5. ŽŪM 2019 m. sausio 30 d. rašte Nr. 2D-338(12.147E) Savivaldybės administracijai nurodyta:

„NŽT skelbiamais 2019 m. sausio 1 d. duomenimis, nuosavybės teisės į žemę miestuose atkurtos į 90,73 proc. ploto, nurodyto piliečių prašymuose, kai tuo tarpu kaimo gyvenamosiose vietovėse – į 99,75 proc. ploto, nurodyto piliečių prašymuose.

Pažymime, kad nuosavybės teisių į žemę atkūrimo procesas Lietuvoje yra sudėtingas, nes būtina derinti iki žemės nacionalizacijos buvusių savininkų, asmenų, kuriems žemė buvo suteikta naudotis po to, kai žemė buvo nacionalizuota, ir, galiausiai visos visuomenės interesus. Tačiau šis procesas tęsiasi jau daugiau nei 20 metų, todėl šiandien nuosavybės teisių į žemę atkūrimas yra prioritetas Lietuvos valstybės uždavinys. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ žemės gražinimo proceso užbaigimas numatomas 2019 m. III ketv.

Pažymėtina, kad įstatymų leidėjas, siekdamas, jog miestuose nuosavybės teisių atkūrimo procesas vyktų kuo sparčiau ir šis procesas būtų užbaigtas Vyriausybės programoje numatytais terminais, pakeitė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 1 dalį, kuri įsigaliojo nuo 2017 m. gegužės 25 d.

Pakeistos Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose numatyta, kad savivaldybių administracijų direktoriai privalo iki 2018 m. sausio 1 d. įsakymu patvirtinti miesto teritorijų, kuriose bus formuojami perduodami neatlygintinai nuosavybėn nauji žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti, sąrašą (su gatvių pavadinimais ir grafine informacija – planu ar schema, kuriame (kurioje) pažymėtos

teritorijų ribos) ir jį viešai paskelbti savivaldybės interneto svetainėje, o iki 2019 m. sausio 1 d. įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka į savivaldybės biudžetą pardavus valstybinės žemės sklypus pervestomis lėšomis organizuoti miesto teritorijose, nurodytose šios dalies 1 punkte, žemės valdos projektų ar teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir juos patvirtinti.

Pagal NŽT pateiktą informaciją nustatyta, kad vis dar trūksta perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų [...] Palangos [...] miestuose.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta bei siekdami, kad nuosavybės teisių atkūrimo į žemę procesas miestuose būtų užbaigtas 2019 m. III ketv., prašome [...] Palangos miestų [...] savivaldybių administracijų direktorių nedelsiant imtis priemonių, jog perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų suplanavimo (suformavimo) darbai būtų užbaigti ne vėliau kaip 2019 m. I-ame ketvirtyje.

Apie priimtus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imtasi, kad perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų suplanavimo (suformavimo) darbai būtų užbaigti ne vėliau kaip 2019 m. I-ame ketvirtyje, prašome Jūsų iki 2019 m. vasario 20 d. informuoti ŽŪM.“

6. Savivaldybės administracijos 2019 m. vasario 6 d. rašte Nr. (4.12)-D3-666 ŽŪM (teikiant kopiją NŽT Skyriui) nurodyta:

„Informuojame, kad pagal NŽT Skyriaus 2019 m. vasario 4 d. pateiktus duomenis eilėje, patvirtintoje 2018 m. spalio 30 d. NŽT Skyriaus vedėjo įsakymu Nr. 16VI271-(14.16.2), **pliečių**, kuriems atkuriant nuosavybės teises bus perduodami nuosavybėn neatlygintinai nauji žemės sklypai, **yra 113**, o **Savivaldybės administracija iki šios dienos yra perdavusi 115 žemės sklypų perduoti nuosavybėn neatlygintinai**.

Savivaldybės administracijos direktorius, įvertinęs parengtų ir rengiamais detaliesiais planais suplanuotų žemės sklypų skaičių, papildomai inicijavo šių detaliųjų planų ir žemės valdos projektų rengimą:

- 1) Savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimu Nr. T2-261 „Dėl teritorijos, pagal Palangos miesto bendrąjį planą patenkančios į N6 rajoną, detaliojo plano patvirtinimo“ patvirtintas teritorijos, pagal Palangos miesto bendrąjį planą patenkančios į N6 rajoną, detalusis planas. Šiuo detalioju planu suplanuotas 31 žemės sklypas suteikti už nuosavybės teise turėtą žemę. Įmonė UAB „X“, laimėjusi šį konkursą, vykdo detalioju planu suplanuotų žemės sklypų kadastrinius matavimus. Atlikus žemės sklypų kadastrinius matavimus Savivaldybės administracija perduos NŽT Skyriui tolimesniems veiksams atlikti;
- 2) Savivaldybės administracijos direktorius 2013 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. A1-1204 „Dėl teritorijos prie Nemirsetos Kurhauzo, Palangoje, ir greta jo esančios teritorijos detaliojo plano rengimo“ pradėjo rengti teritorijos prie Nemirsetos Kurhauzo, Palangoje, ir greta esančios teritorijos detalių planą. Savivaldybės administracijos direktorius 2013 m. gruodžio 12 d. sudarė šio detaliojo plano rengimo paslaugos sutartį Nr. 132-DP su UAB „Y“. Šiuo detalioju planu bus suplanuota apie 18 sklypų suteikti už nuosavybės teise turėtą žemę. Parengus ir patvirtinus Savivaldybės tarybai detalių planą Savivaldybės administracijos direktorius Viešojo pirkimo komisijai paves organizuoti ir vykdyti geodezinių matavimų ir sklypų planų parengimo paslaugos pirkimo konkursą. Įmonė, laimėjusi šį konkursą, vykdys detalioju planu suplanuotų žemės sklypų kadastrinius matavimus. Atlikus žemės sklypų kadastrinius matavimus Savivaldybės administracija perduos NŽT Skyriui tolimesniems veiksams atlikti;
- 3) Savivaldybės administracijos direktorius 2018 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. A1-1510 „Dėl žemės sklypo Kuršių takas <...>, Palangoje, pietinėje gretimybėje (laisvoje valstybinėje žemėje) formavimo ir pertvarkymo projekto patvirtinimo“ patvirtino žemės sklypo Kuršių takas <...>, Palangoje, pietinėje gretimybėje (laisvoje valstybinėje žemėje) formavimo ir pertvarkymo projektą, kuriuo suformuoti 4 žemės sklypai suteikti už

nuosavybės teise turėtą žemę. Atlikus žemės sklypų kadastrinius matavimus Savivaldybės administracija perduos NŽT Skyriui tolimesniems veiksams atlikti;

- 4) Savivaldybės administracijos direktorius 2018 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. A1-1299 „Dėl teritorijos tarp Jonpaparčio g., Kregždžių g., pravažiavimo ir žemės sklypų, Jonpaparčio g. <...>, Kregždžių g. <...>, <...>, <...>, <...>, <...>, Palangoje, detaliojo plano patvirtinimo“ patvirtino teritorijos tarp Jonpaparčio g., Kregždžių g., pravažiavimo ir žemės sklypų Jonpaparčio g. <...>, Kregždžių g. <...>, <...>, <...>, <...>, Palangoje, detalų planą, kuriuo suformuotas 1 žemės sklypas suteikti už nuosavybės teise turėtą žemę. Atlikus žemės sklypų kadastrinius matavimus Savivaldybės administracija perduos NŽT Skyriui tolimesniems veiksams atlikti.

Informuojame, kad **pagal NŽT Skyriaus pateiktus duomenis, Savivaldybės administracijos direktorius jau yra įvykdęs jo kompetencijai numatytas procedūras.**

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, informuojame, kad **suplanuotų žemės sklypų poreikis, Savivaldybės administracijai perdavus likusius 54 žemės sklypus, perduoti nuosavybėn neatlygintinai piliečiams, viršys žemės sklypų poreikį, numatytą 2018 m. spalio 30 d. NŽT Skyriaus vedėjo įsakyme Nr. 16VĮ271-(14.16.2.), tačiau tai piliečiams suteiks platesnes pasirinkimo galimybes. [...].“**

7. Savivaldybės administracija Seimo kontrolierę informavo:

„[...]

Savivaldybės administracijai 2019 m. kovo 14 d. raštu Nr. SAVP-125 pateikta informacija iš Lietuvos savivaldybių asociacijos, kurioje buvo nurodyta, kad Palangos mieste trūkstamas neatlygintinai nuosavybėn naujų žemės sklypų skaičius yra 17. Pažymime, kad Savivaldybės administracijai šis skaičius buvo nežinomas. Savivaldybės administracijos darbuotojams susisiekus su NŽT Skyriaus darbuotojais telefonu, išaiškėjo, kad NŽT Skyriuje skaičiuojant duomenis įvyko techninė klaida, o **Savivaldybės administracija iki 2019 m. kovo 14 d. turėjo perduoti 2 žemės sklypus nuosavybėn neatlygintinai, tačiau Savivaldybės administracija apie tai nebuvo informuota.**

Informuojame, kad **Savivaldybės administracija NŽT Skyriui 2019 m. balandžio 2 d. raštu Nr. (4.17)-D3-1149 „Dėl 31 žemės sklypo Palangoje kadastrinių matavimų bylų perdavimo“ perdavė 31 žemės sklypo, Palangoje, kadastrinių matavimų bylą, parengtą pagal teritorijos, Palangos miesto bendrajame plane patenkančios į N6 rajoną, detalų planą, patvirtintą Savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. sprendimu Nr. T2-261 „Dėl teritorijos, pagal Palangos miesto bendrąjį planą patenkančios į N6 rajoną, detaliojo plano patvirtinimo“, perduoti nuosavybėn neatlygintinai. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijos direktorius jau yra įvykdęs jo kompetencijai priskirtas procedūras ir viršijo žemės sklypų poreikį, numatytą 2018 m. spalio 30 d. NŽT Skyriaus vedėjo įsakyme Nr. 16VĮ271-(14.16.2.).**

[...] naujų žemės sklypų Palangos mieste, perduoti nuosavybės teisių atkūrimui formavimas nebeorganizuojamas. [...].“

8. NŽT Seimo kontrolierė informavo:

„[...] **Palangos mieste bendroje eilėje naujų žemės sklypų negavusių piliečių nebėra.** [...] Savivaldybės administracija per 2019 metus NŽT Skyriui perdavė suformuotus 52 perduodamus neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus [...]:

1) 31 žemės sklypo kadastrinių matavimų byla perduota Savivaldybės administracijos 2019 m. balandžio 2 d. raštu Nr. (4.17)-D3-1149 „Dėl 31 žemės sklypo Palangoje kadastrinių matavimų bylų perdavimo“;

2) 1 žemės sklypo kadastrinių matavimų byla – Savivaldybės administracijos 2019 m. birželio 13 d. raštu Nr. (4.17)-D3-2052 „Dėl žemės sklypo Žemaičių Alkos g. Palangoje kadastrinių matavimų bylos perdavimo“;

3) 4 žemės sklypų kadastrinių matavimų bylos – Savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 31 d. raštu Nr. (4.17)-D3-2647 „Dėl žemės sklypų Kuršių takas, <...>, <...>, <...>, Palangoje, kadastrinių matavimų bylų perdavimo“;

4) 16 žemės sklypų kadastrinių matavimų bylų – Savivaldybės administracijos 2019 m. spalio 22 d. raštu Nr. (4.17)-D3-3325 „Dėl 16 žemės sklypų kadastrinių matavimų bylų perdavimo“.

[...]

Piliečių, pageidaujančių ir turinčių teisę gauti neatlygintinai nuosavybėn naują žemės sklypą Palangos mieste, eilės nebėra.

[...] NŽT Skyrius priėmė sprendimus atkurti nuosavybės teises perduodant nuosavybėn neatlygintinai naujus žemės sklypus visiems piliečiams, turintiems teisę gauti naują žemės sklypą individualiai statybai Palangoje. [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo

22 straipsnis. Specialiosios nuostatos

„Savivaldybės administracijos direktorius:

1) iki 2018 m. sausio 1 d. įsakymu patvirtina miesto teritorijų, kuriose bus formuojami perduodami neatlygintinai nuosavybėn nauji žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti, sąrašą (su gatvių pavadinimais ir grafine informacija – planu ar schema, kuriame (kurioje) pažymėtos teritorijų ribos) ir jį viešai paskelbia savivaldybės interneto svetainėje;

2) iki 2019 m. sausio 1 d. privalo įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka į savivaldybės biudžetą pardavus valstybinės žemės sklypus pervestomis lėšomis organizuoti miesto teritorijose, nurodytose šios dalies 1 punkte, žemės valdos projektų ar teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir juos patvirtinti.“

10. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo

5 straipsnis. Nuosavybės teisių į miesto žemę atkūrimo sąlygos ir tvarka:

„[...]

2. Nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos:

[...]

3) perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiui naują Vyriausybės nustatyta tvarka įrengtą arba neįrengtą žemės sklypą, [...] Piliečiui atsisakius jam perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo Vyriausybės nustatyta tvarka įrengto arba neįrengto (pasirinktina) žemės sklypo individualiai statybai, jam pageidaujant, kompensuojama vidutinė Vyriausybės nustatyto dydžio žemės sklypo tame mieste vertės pinigų suma pagal šio įstatymo 16 straipsnį. [...].“

21 straipsnis. Specialios šio įstatymo taikymo nuostatos

„[...]

7. Jeigu mieste naujų žemės sklypų yra tiek, kad visiems piliečiams, turintiems teisę pagal šį įstatymą šiame mieste atkurti nuosavybės teises, perduodant neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus, būtų galima perduoti neatlygintinai nuosavybėn po naują žemės sklypą, tačiau šie piliečiai Vyriausybės nustatyta tvarka kviečiami rinktis iš šiame mieste suformuotų naujų žemės sklypų, kvietime nurodytu laiku neatvyksta (išskyrus neatvykimą dėl ne nuo jų valios priklausančių aplinkybių) rinktis arba atvykę per vieną mėnesį nuo kvietime nurodytos datos nepasirenka iš siūlomų naujų žemės sklypų, arba jiems naujų žemės sklypų perduoti neatlygintinai nuosavybėn nėra galimybių dėl laisvos žemės fondo žemės šiame mieste trūkumo, naujų žemės sklypų nepasirinkusiems ar (ir) negavusiems neatlygintinai nuosavybėn piliečiams nuosavybės teisės atkuriamos atlyginant pinigais. [...].“

11. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turta atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarka:

„[...]

98. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja žemėtvarkos skyriai pagal žemės, miško ar vandens telkinio buvimo vietą.

[...]

100. Sprendimus dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo priima NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas (atskiras įsakymas dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo nepriimamas).

[...]

106. [...] Sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams naują žemės sklypą individualiai statybai, taip pat daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms, NŽT vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus arba žemės valdos projektus ir patvirtintas žemės sklypų kadastro duomenų bylas, piliečiams pasirinkus žemės sklypą pagal nustatytą eilę [...].

Perduodamų neatlygintinai nuosavybėn piliečiams naujų žemės sklypų individualiai statybai, taip pat daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms, planų su nustatytais žemės sklypų ribų posūkio taškais ir riboženklių koordinatėmis valstybinėje koordinacių sistemoje rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius [...].“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

12.1. Atkūrimo įstatyme nustatyta, kad vienas iš nuosavybės teisių atkūrimo būdų yra naujo žemės sklypo laisvose (neužstatytose) teritorijose perdavimas pretendentų nuosavybėn neatlygintinai (žr. pažymos 10 punktą).

Atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 106 punkte (žr. pažymos 11 punktą) nurodyta, kad NŽT vadovas arba jo įgaliotas teritorinio skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams naują žemės sklypą individualiai statybai, taip pat daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms, priima **pagal** miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus arba žemės valdos projektus ir **patvirtintas žemės sklypų kadastro duomenų bylas**, piliečiams pasirinkus žemės sklypą pagal nustatytą eilę. **Perduodamų neatlygintinai nuosavybėn piliečiams naujų žemės sklypų individualiai statybai, taip pat daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms, planų su nustatytais žemės sklypų ribų posūkio taškais ir riboženklių koordinatėmis valstybinėje koordinacių sistemoje rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius** (žr. pažymos 11 punktą).

Pagal Atkūrimo įstatymo 21 straipsnio 7 dalį, mieste naujų žemės sklypų esant užtektinai visiems pretenduojantiems į naują žemės sklypą, tačiau šiems piliečiams nurodytu laiku neatvykus pasirinkti sklypo arba atvykus per vieną mėnesį nuo kvietime nurodytos datos nepasirinkus iš siūlomų naujų žemės sklypų, nuosavybės teisės atkuriamos atlyginant pinigais (žr. pažymos 10 punktą).

12.2. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 22 straipsnyje savivaldybių administracijų direktoriams buvo nustatyta pareiga iki 2018 m. sausio 1 d. įsakymu patvirtinti miesto teritorijų, kuriose bus formuojami perduodami neatlygintinai nuosavybėn nauji žemės sklypai piliečiams nuosavybės teisėms į miesto žemę atkurti, sąrašą (su gatvių pavadinimais ir grafine informacija – planu ar schema, kuriame (kurioje) pažymėtos teritorijų ribos) ir jį viešai paskelbti savivaldybės interneto svetainėje; iki 2019 m. sausio 1 d. įstatymų ir Vyriausybės

nustatyta tvarka į savivaldybės biudžetą pardavus valstybinės žemės sklypus pervestomis lėšomis organizuoti miesto teritorijose, nurodytose šios dalies 1 punkte, žemės valdos projektų ar teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir juos patvirtinti (žr. pažymos 9 punktą).

12.3. Pagal 2018 m. spalio 30 d. NŽT Skyriaus vedėjo įsakymu Nr. 16VĮ271-(14.16.2) patvirtintą eilę piliečių, kuriems atkuriant nuosavybės teises perduotini nuosavybėn neatlygintinai nauji žemės sklypai, buvo 113, o Savivaldybės administracija iki 2019 m. vasario 6 d. buvo perdavusi 115 naujų žemės sklypų nuosavybės teisių atkūrimui.

12.4. Lietuvos savivaldybių asociacija 2019 m. kovo 14 d. informavo Savivaldybės administraciją apie Palangos mieste trūkstamą nuosavybės teisių atkūrimui naujų žemės sklypų skaičių – 17. Savivaldybės administracijai šis skaičius buvo nežinomas. Išaiškėjo, kad **NŽT Skyriuje skaičiuojant duomenis įvyko techninė klaida, o Savivaldybės administracija iki 2019 m. kovo 14 d. turėjo perduoti 2 žemės sklypus nuosavybėn neatlygintinai, tačiau Savivaldybės administracija apie tai nebuvo informuota.**

12.5. Savivaldybės administracija per 2019 metus NŽT Skyriui perdavė suformuotus 52 naujus žemės sklypus nuosavybės teisių atkūrimui: 31 žemės sklypo kadastrinių matavimų byla perduota 2019 m. balandžio 2 d.; 1 žemės sklypo kadastrinių matavimų byla – 2019 m. birželio 13 d.; 4 žemės sklypų kadastrinių matavimų bylos – 2019 m. liepos 31 d.; 16 žemės sklypų kadastrinių matavimų bylų – 2019 m. spalio 22 d.

12.6. **NŽT pateiktais duomenimis, Palangos mieste bendroje eilėje naujų žemės sklypų negavusių piliečių nebėra.**

13. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, tyrimo metu negavus informacijos apie teisės aktų pažeidimus, darytina išvada, jog prielaida dėl galimai netinkamų Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su naujų žemės sklypų formavimu nuosavybės teisių atkūrimui, tyrimo metu nepasitvirtino.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia, kad prielaida dėl netinkamų Palangos miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su naujų žemės sklypų formavimu nuosavybės teisių atkūrimui, pažymoje nurodytu aspektu nepasitvirtino.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė